

Esikaupungin entisajan kesäkeitaat

Muistatko Lirutusojan, Lirin eli Lirpan tai Mutkan? Ne olivat Emolan esikaupungin uimapaikkoja, joihin väki kerääntyi kesäpäivinä ainakin 1960-luvulle asti. Elettiin aikaa, jolloin oma auto ja kesämökki eivät vielä kuuluneet joka kodin vakiovarusteisiin ja jolloin vapaa-aikaa osattiin viettää ilman liikuntatiloja tai palkattuja vapaa-ajan ohjaajia.

Uimapaikat sijaitsivat Savisillan – alkuperäisen Savisillan – alueella vanhan Ihastjärventien tuntumassa Mikkelin pohjoisosassa kiertelevän seitsemännimisen joen varrella. Lirutusojan oli pohjoisesta Hanhijokeen yhtyvä pikkujoki, Liri eli Lirppa jokien yhtymäkohtaan, kahden mäenrinteen väliseen notkelmaan syntynyt uintipaikka ja Mutka Ihastjärventien toisella puolella, koivikkoaukean takana, melko lähellä Rouhialan päärakennusta oleva ranta-alue. Näihin paikkoihin liittyy varsinkin 1950-luvulta monenlaisia muistoja.

Esikaupungin pojat, mm. **Hannu Lampinen**, muistavat, että Lirutusojan vesi oli nopeamman virtauksen takia viileämpää kuin pääjoen vesi. Muistetaan myös, miten kokonaiset perheet saapuivat eväskoreineen, viltteineen tai matonpätkineen Lirille kokopäiväretkelle. Lämpimimpinä päivinä rantatöyräät täyttyivät väestä. Maito ja muut juomat säilyivät silloin kylminä joen hiekkapohjaan painettuina. Joen alajuoksulla oli pesupöytä, joten retkeen voitiin yhdistää hyödyllinen mattopesukin.

Matala, hiekkapohjainen uimapaikka oli pikkutyttöjen suosiossa. Pojat taas pitivät joen syvännettä omanaan. Siellä oli maamerkinä iso koivu ja sen vierellä kanto, josta oli hyvä hypätä ja sukeltaa. Joen rantoja koristivat keltaiset rentukat ja ulpukat, muistetaan siellä kasvaneen vaaleanpunaisia ja valkeita lumpeitakin. Tytöt taittelivat ulpukan varsista sieviä kaulakoruja, joilla tosin ei voinut hienostella kuin yhden kesäpäivän ajan.

Joessa oli myös rapuja. Niiden tarttuminen varpasiin oli kuitenkin harvinaista, vaikka sitä kyllä kovasti pelättiin. Hauenpoikasia oli vilisemällä, ja niitä pojat pyydystivät heinäsilmuilla. Vesi oli ruskehtavaa mutta kirkasta, puhdasta ja talousvedeksi kelpaavaa. Kerrotaan, että kauppias **Wetterstrand**, nykyisen kauppiaan isä, huuhteli ja turvotti joessa joulukinkkujen suolaukseen käytetyt tammitynnyritkin.

Joki oli kapea mutta ei niin kapea, että joka poika olisi päässyt sitä hyppäämällä ylittämään. Siitä kuitenkin kilpailtiin. Kerran lyötiin oikein vetoa, etteivät edes Bastmanin voimistelijaveljekset pääse joen yli kuivin jaloin. **Esko Bastmanilta** se kuitenkin onnistui – hän keksi kävellä joen yli käsillään! Saman tempun teki vielä veli Seppo.

Mutkasta on hieman erilaisia muistoja. Se oli Rouhialan lehmälaidunta ja Ihastjärventieltä sinne päästiin portin ja kapean polun kautta. Siellä oli Liriä suurempi tasainen nurmikkoalue ja sekä matala että syvä uimapaikka. Lehmät olivat pitäneet aluskasvillisuuden kurissa mutta jättäneet samalla lehmänläjjiä retkeläisten väisteltäväksi. Huhu kertoi, ettei Rouhialan väki suvainnut uintia niin lähellä asuinrakennustaan, mutta ihan siten ei asia ollut. Pehtoori **Arvo Luukka** tosin kävi silloin tällöin vaimentelemassa liian kovaäänistä poikajoukkoa, mutta yksityisaluetta Mutka ei ollut. Rouhialan asukkailla oli oma uimapaikka rantasaunansa alapuolella omassa kotipihassaan.

Lirin käytöstä sitä vastoin kiivailtiin. Mäentöyräällä oli Godenhjelmin mökki Sillankorva, jonka isäntä **Valter Godenhjelm** piti – ihan oikeutetusti – talonsa puoleista mäenrinnettä omaan pihapiiriinsä kuuluvana. Harmia tuli varsinkin sen jälkeen, kun esikaupungin kesänvietäjät alkoivat ottaa juomavettä rannalle rakennetusta kaivosta. Mökkirauhan säilymiseksi tuolloin jo harmaahiuksinen isäntä koetti saada vapaa-ajanviettäjiä siirtymään loitommalle ja sai tästä kutsumanimen ”Harmaa halli”.

Nykyään ei mökkiä eikä uimapaikkoja enää ole. Pajukko on vallannut sekä Lirin että Mutkan, ja joen virtaus on saanut puut kaatumaan jokiuomaan. Lirin kohdalla jokea ylittää pieni silta ja kuntopolku – hiihtolatu. Alue on siis uudenaikaisessa virkistyskäytössä, mutta Mutka on hävinnyt näkymättömiin. Lähialueella on kuitenkin paljon uutta asutusta, jolle pienikin uimapaikka saattaisi olla varsin tervetullut. Raivaamalla Mutka olisi mahdollista saada vielä nykylastenkin kesäkeitaaksi, jos vain yhteistoimintaa ja talkoohenkeä löytyisi.

Hannele Wirilander